

**Homo
Digitalis**

Αθήνα, 20/7/2020

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ:

Τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κ. Κυριάκο Πιερρακάκη

ΚΟΙΝΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΠΡΟΣ:

Το Γενικό Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, κ. Αντώνιο Τζωρτζακάκη

ΘΕΜΑ: Ανοιχτή επιστολή προς τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης σχετικά με προτάσεις για το Σχέδιο Νόμου «Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών: Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2018»

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,
Αξιότιμε κύριε Γενικό Γραμματέα,

Η παρούσα επιστολή σας αποστέλλεται από κοινού από τη Homo Digitalis Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία και τη Sarantaporo.gr Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία.

Η Homo Digitalis αποτελεί Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με έδρα την Αθήνα και έτος ίδρυσης το 2018. Σκοπός της είναι η προαγωγή και προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στον τομέα της τεχνολογίας και της κοινωνίας της πληροφορίας στην Ελλάδα.

Το Sarantaporo.gr αποτελεί επίσης Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με έδρα την Αθήνα και σκοπό την παροχή πρόσβασης στο διαδίκτυο σε κατοίκους υποεξυπηρετούμενων περιοχών της ελληνικής επικράτειας, και ιδίως στην περιοχή του Σαρανταπόρου Ελασσόνας. Μάλιστα, η πρωτοβουλία του Sarantaporo.gr βραβεύτηκε πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με το πρώτο βραβείο στα European Broadband Awards 2019, τον κορυφαίο θεσμό ανάδειξης και βράβευσης σημαντικών πρωτοβουλιών ανάπτυξης της ευρυζωνικότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Homo Digitalis και το Sarantaporo.gr έχουν συνάψει μνημόνιο συνεργασίας από το Φεβρουάριο του 2020 με σκοπό την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας σε απομακρυσμένες περιοχές, με περιορισμένη ή μηδενική δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο, μέσω της πρωτοβουλίας των ασύρματων κοινοτικών δικτύων.

Παρατηρείται διεθνώς ευρεία αναγνώριση των ασύρματων κοινοτικών δικτύων ως σημαντική λύση για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας.

Εντός του 2020, τόσο ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ (Έκθεση του Γενικού Γραμματέα, Roadmap for Digital Cooperation, Ιούνιος 2020¹ και Έκθεση του Γενικού Γραμματέα, Progress made in the implementation of and follow-up to the outcomes of the World Summit on the Information Society at the regional and international levels, αριθμός εγγράφου A/75/62-E/2020/11²) όσο και η Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών (Έκθεση "Broadband development and connectivity solutions for rural and remote areas", Φεβρουάριος 2020)³, αλλά και η Σύνοδος των Υπουργών για την Ψηφιακή Οικονομία της G20 (30 Απριλίου 2020)⁴ προέκριναν τα ασύρματα κοινοτικά δίκτυα ως σημαντικές λύσεις για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας.

Ο λόγος για τον οποίο σας αποστέλλουμε την παρούσα επιστολή είναι ότι η υπό ενσωμάτωση Οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 θέτει σημαντικές βάσεις για τη λειτουργία των ασύρματων κοινοτικών δικτύων και την ένταξή τους στην κοινή προσπάθεια παροχής πρόσβασης στο διαδίκτυο όλων των Ευρωπαίων πολιτών. Συγκεκριμένα, η Οδηγία περιλαμβάνει σημαντικές διατάξεις για τα ασύρματα κοινοτικά δίκτυα τόσο στις αιτιολογικές της σκέψεις, όσο και στο κύριο σώμα της. Οι σχετικές διατάξεις παρατίθενται στο παράρτημα της παρούσας επιστολής.

Με βάση τις αιτιολογικές σκέψεις της Οδηγίας, το κύριο σώμα αυτής, αλλά και τις πρόσφατες απόψεις του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών, της Συνόδου των Υπουργών για την Ψηφιακή Οικονομία της G20 και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θέτουμε υπόψη σας τα παρακάτω σχόλια στο πλαίσιο της ανοικτής διαβούλευσης για το νομοσχέδιο «Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών: Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2018».

Άρθρο Νομοσχεδίου	Σχόλιο
Άρθρο 2, Α, στοιχείο 1	Έχοντας υπόψη τις σκέψεις 50, 54, 109, 137 και 138 της Ευρωπαϊκής οδηγίας προτείνεται η επαναδιατύπωση του ορισμού του RLAN (άρθρο 2, Α, στοιχείο 1) ως εξής: 1) «ασύρματο τοπικό δίκτυο» (ή «RLAN»): το σύστημα ή διασυνδεδεμένο δίκτυο συστημάτων ασύρματης πρόσβασης χαμηλής ισχύος, που λειτουργεί σε μικρή εμβέλεια, με χαμηλό κίνδυνο παρεμβολών σε άλλα τέτοια συστήματα που έχουν αναπτυχθεί σε μικρή απόσταση από άλλους χρήστες, χρησιμοποιώντας, σε μη αποκλειστική βάση, εναρμονισμένο ραδιοφάσμα,

¹https://www.un.org/en/content/digital-cooperation-roadmap/assets/pdf/Roadmap_for_Digital_Cooperation_EN.pdf

²https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/a75d62_en.pdf

³<https://news.itu.int/itu-launches-new-study-paper-on-broadband-and-connectivity-solutions-for-rural-and-remote-areas/>

⁴https://g20.org/en/media/Documents/G20%20DETF%20COVID-19%20Ministerial%20Statement_EN.pdf

<p>Άρθρο 2, Α, στοιχείο 24</p>	<p>Έχοντας υπόψη τις σκέψεις 139 και 259 της Ευρωπαϊκής οδηγίας προτείνεται η τροποποίηση της διάταξης του άρθρου 2, Α, στοιχείο 24 ως εξής:</p> <p>24) «πρόσβαση»: η διάθεση ευκολιών ή υπηρεσιών σε άλλη επιχείρηση ή φορέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, βάσει καθορισμένων όρων, σε αποκλειστική ή μη βάση, για το σκοπό παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μεταξύ άλλων και όταν αυτές χρησιμοποιούνται για τη διανομή υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας ή υπηρεσιών περιεχομένου ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών· καλύπτει, μεταξύ άλλων: την πρόσβαση σε στοιχεία του δικτύου και συναφείς ευκολίες, που μπορούν να αφορούν και τη σύνδεση εξοπλισμού διά σταθερών ή μη σταθερών μέσων (αυτό περιλαμβάνει συγκεκριμένα την πρόσβαση στον τοπικό βρόχο και σε ευκολίες και υπηρεσίες απαραίτητες για την παροχή υπηρεσιών μέσω τοπικού βρόχου)· την πρόσβαση σε υλική υποδομή, που περιλαμβάνει κτίρια, σωλήνες και ιστούς· την πρόσβαση σε συναφή συστήματα λογισμικού, που περιλαμβάνουν συστήματα λειτουργικής υποστήριξης· την πρόσβαση στα συστήματα πληροφοριών ή στις βάσεις δεδομένων για προπαραγγελία, εφοδιασμό, παραγγελία, αιτήσεις συντήρησης και επισκευής, και για τιμολόγηση· την πρόσβαση σε μετάφραση αριθμών ή σε συστήματα που παρέχουν παρόμοιες λειτουργικές δυνατότητες· την πρόσβαση σε σταθερά και κινητά δίκτυα, ιδίως για περιαγωγή· την πρόσβαση σε συστήματα υπό όρους πρόσβασης για υπηρεσίες ψηφιακής τηλεόρασης, και την πρόσβαση σε υπηρεσίες εικονικού δικτύου,</p>
<p>Άρθρο 2, Α, στοιχείο 41</p>	<p>Έχοντας υπόψη τις σκέψεις 139 και 259 της Ευρωπαϊκής οδηγίας, προτείνεται η παρακάτω προσθήκη στο στοιχείο 41:</p> <p>41) «φορέας εκμετάλλευσης»: η επιχείρηση ή φορέας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που παρέχει ή της επιτρέπεται να παρέχει ένα δημόσιο δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή μια συναφή ευκολία</p>
<p>Άρθρο 2, Β, στοιχείο 18</p>	<p>Έχοντας υπόψη τις σκέψεις 50 και 259 της Ευρωπαϊκής οδηγίας, προτείνεται η παρακάτω προσθήκη στο άρθρο 2, Β, στοιχείο 18:</p> <p>18) «ειδικά δικαιώματα»: τα δικαιώματα που χορηγούνται σε περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων, μέσω νομοθετικών, κανονιστικών ή άλλων διοικητικών πράξεων, εντός δεδομένης γεωγραφικής περιοχής, οι οποίες: (α) ορίζουν ή περιορίζουν σε δύο ή περισσότερες τον αριθμό αυτών των επιχειρήσεων, που δικαιούνται να παρέχουν υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή να αναλαμβάνουν δραστηριότητα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, διαφορετική από αυτή που προσδιορίζεται από αντικειμενικά, αναλογικά και αμερόληπτα κριτήρια, ή (β) παρέχουν σε επιχειρήσεις ή φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με κριτήρια διαφορετικά των ανωτέρω, νομικά ή κανονιστικά πλεονεκτήματα, τα οποία επηρεάζουν σημαντικά την ικανότητα άλλων επιχειρήσεων να παρέχουν την ίδια υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή να αναλαμβάνουν την ίδια δραστηριότητα ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην ίδια γεωγραφική περιοχή υπό τους ίδιους ουσιαστικά όρους,</p>
<p>Άρθρο 2, Β, στοιχείο 36</p>	<p>Προτείνεται προσθήκη στο άρθρο 2, Β, στοιχείο 36, με σκοπό την επίτευξη καλύτερης και κατά το δυνατόν επικαιροποιημένης πληροφόρησης:</p>

	<p>«Οι υποεξυπηρετούμενες περιοχές ορίζονται ρητά από την αναθέτουσα αρχή έργου αγροτικών δικτύων, η οποία οφείλει να δημοσιεύει σχετικό κατάλογο ετησίως προς ενημέρωση των παρόχων, των χρηστών και των ρυθμιστικών αρχών»</p>
Άρθρο 16, παρ. 1β	<p>Έχοντας υπόψη τις αιτιολογικές σκέψεις 50, 54 και 259 της ευρωπαϊκής οδηγίας προτείνεται η τροποποίηση ως εξής στην παράγραφο 1β:</p> <p>«Η Ε.Ε.Τ.Τ. δεν εφαρμόζει διοικητικές επιβαρύνσεις σε επιχειρήσεις των οποίων ο κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει ορισμένο κατώτατο όριο ή των οποίων οι δραστηριότητες δεν ανέρχονται σε ορισμένο ελάχιστο μερίδιο αγοράς ή παρέχονται σε μη κερδοσκοπική βάση ή είναι πολύ περιορισμένης γεωγραφικής εμβέλειας.»</p>
Άρθρο 42, παρ. 2	<p>Έχοντας υπόψη τις αιτιολογικές σκέψεις 50, 54 και 259 της ευρωπαϊκής οδηγίας προτείνεται η εξής προσθήκη στην παράγραφο 2:</p> <p>«Η Ε.Ε.Τ.Τ. δεν εφαρμόζει διοικητικές επιβαρύνσεις για τα δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος, στις περιπτώσεις στις οποίες τα δίκτυα ή οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών παρέχονται σε μη κερδοσκοπική βάση»</p>
Άρθρο 43, παρ. 1, εδάφιο β	<p>Προς αποφυγή παρερμηνείας σχετικά με τους όρους «δημόσιος χώρος», αλλά και για την επίτευξη συνεκτικότητας του άρθρου προτείνεται η τροποποίηση του άρθρου 43, παρ. 1, εδαφίου β ως εξής:</p> <p>«Τα ίδια δικαιώματα έχουν, αλλά μόνο σχετικά με τους χώρους που ανήκουν στο Δημόσιο, σε Ο.Τ.Α. και τους κοινόχρηστους χώρους, και οι πάροχοι δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δεν παρέχουν δημόσια δίκτυα.»</p>
Άρθρο 43, παρ. 9	<p>Έχοντας υπόψη τις αιτιολογικές σκέψεις 50, 54 και 259 της ευρωπαϊκής οδηγίας προτείνεται η εξής προσθήκη στην παράγραφο 9:</p> <p>«Η Ε.Ε.Τ.Τ. δεν ορίζει τέλη διέλευσης, στις περιπτώσεις στις οποίες τα δίκτυα ή οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών παρέχονται σε μη κερδοσκοπική βάση»</p>
Άρθρο 45, παρ. 1	<p>Έχοντας υπόψη τις αιτιολογικές σκέψεις 50, 54 και 259 της ευρωπαϊκής οδηγίας προτείνεται η εξής προσθήκη στην παράγραφο 1:</p> <p>«Η έκδοση σχετικών αδειών και η επιβολή διοικητικών τελών, θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις περιπτώσεις στις οποίες τα δίκτυα ή οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών παρέχονται σε μη κερδοσκοπική βάση»</p>
Άρθρο 48, παρ. 1	<p>Έχοντας υπόψη τις αιτιολογικές σκέψεις 50, 54 και 259 της ευρωπαϊκής οδηγίας προτείνεται η εξής προσθήκη στην παράγραφο 1:</p> <p>«Κατά τη χορήγηση μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης ραδιοφάσματος, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι περιπτώσεις στις οποίες τα δίκτυα ή οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών παρέχονται σε μη κερδοσκοπική βάση»</p>
Άρθρο 52, παρ. 2, στοιχείο β	<p>Έχοντας υπόψη τις αιτιολογικές σκέψεις 50, 54 και 259 της ευρωπαϊκής οδηγίας προτείνεται η εξής προσθήκη στην παράγραφο 2, στοιχείο β:</p>

	<p>«να δεσμεύει, εάν είναι σκόπιμο και δικαιολογημένο λαμβανομένης υπόψη ειδικής κατάστασης στην ελληνική αγορά, ορισμένο μέρος ζώνης ραδιοφάσματος ή συνόλου ζωνών για εκχώρηση σε νεοεισερχομένους, ιδίως αν οι νεοεισερχόμενοι παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε μη κερδοσκοπική βάση»</p>
<p>Άρθρο 56</p>	<p>Έχοντας υπόψη τις σκέψεις 50, 54, 109, 137 και 138 προτείνεται η επαναδιατύπωση του ορισμού του RLAN ως εξής:</p> <p>1. Επιτρέπεται η παροχή πρόσβασης μέσω RLAN σε δημόσιο δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και η χρήση του εναρμονισμένου ραδιοφάσματος για την εν λόγω παροχή, μόνο με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων όρων για τη Γενική Άδεια που αφορούν τη χρήση ραδιοφάσματος όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 46.</p> <p>Όταν η εν λόγω παροχή δεν αποτελεί μέρος οικονομικής δραστηριότητας ή είναι βοηθητική για οικονομική δραστηριότητα ή δημόσια υπηρεσία η οποία δεν εξαρτάται από τη μεταφορά σημάτων στα δίκτυα αυτά, οποιαδήποτε επιχείρηση, δημόσια αρχή ή οποιοσδήποτε τελικός χρήστης που παρέχει την εν λόγω πρόσβαση δεν υπόκειται σε καμία Γενική Άδεια για την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σύμφωνα με το άρθρο 12, σε υποχρεώσεις όσον αφορά τα δικαιώματα των τελικών χρηστών σύμφωνα με το Μέρος III Τίτλος II ούτε σε υποχρεώσεις διασύνδεσης των δικτύων τους σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 61.</p> <p>Μη κερδοσκοπικοί φορείς ή φορείς κοινωνικής οικονομίας που παρέχουν υπηρεσίες ανάπτυξης και διασύνδεσης RLAN στα πλαίσια της οικονομικής τους δραστηριότητας υπόκεινται σε καθεστώς γενικών αδειών υπό όρους που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και διασύνδεση συστημάτων ασύρματης πρόσβασης χαμηλής ισχύος με μικρή εμβέλεια λειτουργίας και με περιορισμούς μόνο όπου αυτό κρίνεται απολύτως αναγκαίο για την εξυπηρέτηση σκοπών δημοσίου συμφέροντος. Ειδικότερα, οι φορείς ανάπτυξης και διασύνδεσης RLAN δεν πρέπει να υπόκεινται σε όρους ή απαιτήσεις που συνοδεύουν γενικές άδειες οι οποίες ισχύουν για παρόχους δημόσιων δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή σε υποχρεώσεις σχετικά με τους τελικούς χρήστες ή τη διασύνδεση. Οι όροι της γενικής άδειας των φορέων αυτών καθορίζονται με σχετική απόφαση της ΕΕΤΤ, που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου.</p> <p>2. Οι τελικοί χρήστες και οι φορείς υπηρεσιών ανάπτυξης και διασύνδεσης σε RLAN αποτελούν φορείς παροχής υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας συνιστάμενης στη μετάδοση πληροφοριών κατά τις διατάξεις του άρθρου 11 του π.δ. 131/2003 (Α' 116). Οι φορείς ανάπτυξης και διασύνδεσης RLAN εξαιρούνται από την καταβολή διοικητικών τελών.</p> <p>3. Οι πάροχοι δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχουν την υποχρέωση να επιτρέπουν στους τελικούς χρήστες την πρόσβαση στα δίκτυά τους για το κοινό, μέσω RLAN, τα οποία είναι δυνατό να είναι εγκατεστημένα σε χώρους τελικού</p>

<p>χρήστη, καθώς και τη διασύνδεση μεταξύ RLAN με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τους εφαρμοστέους όρους Γενικής Άδειας και της συναίνεσης του τελικού χρήστη κατόπιν ενημέρωσης.</p> <p>4. Σύμφωνα ιδίως με την παρ. 1 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2015/2120, οι πάροχοι δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν περιορίζουν μονομερώς ούτε εμποδίζουν τους τελικούς χρήστες: α) να έχουν πρόσβαση σε RLAN της επιλογής τους, τα οποία παρέχονται από τρίτους, β) να επιτρέπουν αμοιβαία ή, γενικότερα, την πρόσβαση στα δίκτυα των εν λόγω παρόχων από άλλους τελικούς χρήστες μέσω RLAN, καθώς και βάσει πρωτοβουλιών τρίτων που συνενώνονται και καθιστούν διαθέσιμα στο κοινό τα RLAN διαφορετικών τελικών χρηστών, και γ) να επιτρέπουν την διασύνδεση μεταξύ RLAN από τους τελικούς χρήστες ή φορείς ανάπτυξης και διασύνδεσης RLAN.</p> <p>5. Οι τελικοί χρήστες και οι φορείς ανάπτυξης και διασύνδεσης RLAN έχουν το δικαίωμα να επιτρέπουν την πρόσβαση, αμοιβαία ή άλλως, στα RLAN τους από άλλους τελικούς χρήστες ή φορείς ανάπτυξης και διασύνδεσης RLAN, καθώς και βάσει πρωτοβουλιών τελικών χρηστών ή / και φορέων παροχής πρόσβασης σε RLAN που συνενώνονται και καθιστούν τα RLAN διαφόρων τελικών χρηστών διαθέσιμα στο κοινό.</p> <p>6. Τυχόν περιορισμοί που επιβάλλονται από την Ε.Ε.Τ.Τ. ή από άλλες αρμόδιες αρχές στην παροχή πρόσβασης, ανάπτυξης και διασύνδεσης RLAN στο κοινό: α) από φορείς του δημόσιου τομέα ή σε δημόσιους χώρους πλησίον των χώρων στους οποίους στεγάζονται οι εν λόγω φορείς του δημόσιου τομέα, εφόσον η παροχή αυτή είναι βοηθητική για τις δημόσιες υπηρεσίες που παρέχονται στους εν λόγω χώρους, β) από φορείς ανάπτυξης και διασύνδεσης RLAN οφείλουν να είναι αιτιολογημένοι.</p>

Τα ως άνω σχόλια έχουν ήδη προστεθεί στη δημόσια διαβούλευση (<http://www.opengov.gr/digitalandbrief/?p=1702>).

Τίθενται υπόψη σας με την παρούσα επιστολή με σκοπό την άμεση, πλήρη και ενδελεχή σας ενημέρωση σχετικά με το θέμα.

Τα ασύρματα κοινοτικά δίκτυα προσφέρουν μία οικονομική, βιώσιμη και καινοτόμο λύση για την ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας σε απομακρυσμένες, υποεξυπηρετούμενες περιοχές της ελληνικής επικράτειας.

Το σχέδιο νόμου στο σύνολό του είναι ιδιαίτερα καλά συνταγμένο, ρυθμίζοντας με εξαιρετικό τρόπο τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες στη χώρα μας. Θα θέλαμε να σας συγχαρούμε θερμά για αυτό. Παράλληλα, θα θέλαμε να σας ζητήσουμε να λάβετε σοβαρά υπόψη σας τα σχόλια που καταθέτουμε, με στόχο τη βέλτιστη παροχή υπηρεσιών διαδικτύου σε όλους τους πολίτες της ελληνικής επικράτειας και τη βελτίωση της θέσης της Ελλάδας στους αντίστοιχους δείκτες. Αναγνωρίζουμε ότι το θέμα αυτό αποτελεί

προτεραιότητα για εσάς και επικροτούμε τις εξαιρετικές πρωτοβουλίες που λαμβάνετε προς αυτή την κατεύθυνση. Σας υποβάλλουμε τα ανωτέρω σχόλια με στόχο την παροχή μίας -παραπάνω- σύγχρονης και καινοτόμου λύσης προς την υλοποίηση του στόχου αυτού.

Ελπίζουμε η νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης να αναγνωρίσει τις προκλήσεις των υποεξηγηρητούμενων περιοχών και τις σύγχρονες λύσεις που παρέχουν τα ασύρματα κοινотικά δίκτυα προς αντιμετώπισή τους.

Σας καλούμε να λάβετε υπόψη σας τα σχόλια που καταθέτουμε κατά τη διαμόρφωση του σχεδίου νόμου πριν την κατάθεσή του στη Βουλή των Ελλήνων προς ψήφιση. Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε σχετική συζήτηση.

Με εκτίμηση,

Το Δ.Σ. της Homo Digitalis

Homo Digitalis
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία
Παράλου 12 Αθήνα Τ.Κ. 11854
Α.Φ.Μ. 997028505- ΔΟΥ: ΣΤ' Αθηνών
info@homodigitalis.gr

Το Δ.Σ. της Sarantaporo.gr

Sarantaporo.gr
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία
Καραϊσκάκη 28, 10554 Ψυρρή, Αθήνα
ΑΦΜ: 997376063, ΔΟΥ: Α' Αθηνών
info@sarantaporo.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2018/1972 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 11ης Δεκεμβρίου 2018
για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών

- Αιτιολογικές Σκέψεις

Σκέψη 50: Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη, κατά την προσθήκη όρων που συνοδεύουν τις γενικές άδειες και την επιβολή διοικητικών τελών, τις περιπτώσεις στις οποίες τα δίκτυα ή οι υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών παρέχονται από φυσικά πρόσωπα σε μη κερδοσκοπική βάση. Στην περίπτωση των δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που δεν παρέχονται στο κοινό, είναι σκόπιμο να επιβάλλονται λιγότεροι και ελαφρύτεροι όροι, εάν υπάρχουν, από εκείνους που δικαιολογούνται για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών που παρέχονται στο κοινό.

Σκέψη 54: Τα συστήματα διοικητικών επιβαρύνσεων δεν θα πρέπει να στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό ούτε να εμποδίζουν την είσοδο στην αγορά. Ένα σύστημα γενικών αδειών καθιστά αδύνατο να κατανέμονται διοικητικές δαπάνες και, συνεπώς, επιβαρύνσεις σε επιμέρους επιχειρήσεις, παρά μόνο για τη χορήγηση δικαιώματος χρήσης πόρων αριθμοδότησης, ραδιοφάσματος και δικαιωμάτων εγκατάστασης ευκολιών. Οι τυχόν εφαρμοστέες διοικητικές επιβαρύνσεις θα πρέπει να είναι σύμφωνες προς τις αρχές του συστήματος γενικών αδειών. Αντί αυτών των κριτηρίων κατανομής των επιβαρύνσεων, μια δίκαιη, απλή και διαφανής εναλλακτική μέθοδος θα μπορούσε να είναι, π.χ., μια κλείδα κατανομής βάσει του κύκλου εργασιών. Όταν οι διοικητικές επιβαρύνσεις είναι πολύ χαμηλές, ένα κατάλληλο σύστημα θα ήταν οι κατ' αποκοπήν επιβαρύνσεις ή συνδυασμός κατ' αποκοπήν επιβαρύνσεων με ένα στοιχείο βασιζόμενο στον κύκλο εργασιών. Στον βαθμό που το σύστημα γενικών αδειών επεκτείνεται σε επιχειρήσεις με πολύ μικρό μερίδιο αγοράς, όπως παρόχους δικτύων σε επίπεδο κοινότητας, ή σε παρόχους υπηρεσιών των οποίων το επιχειρηματικό μοντέλο αποφέρει πολύ περιορισμένα έσοδα, ακόμη και στην περίπτωση σημαντικής διείσδυσης στην αγορά όσον αφορά τους όγκους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιολογούν το ενδεχόμενο να καθορίζουν κατάλληλο ελάχιστο κατώφλι για την επιβολή διοικητικών επιβαρύνσεων.

Σκέψη 109: Λόγω της σπουδαιότητας συστημάτων όπως τα ασύρματα τοπικά δίκτυα (RLAN) στην παροχή ασύρματης ευρυζωνικής πρόσβασης υψηλής ταχύτητας σε εσωτερικούς χώρους, θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για να διασφαλίζεται η διάθεση επαρκούς ευρύτητας ραδιοφάσματος στις ζώνες που αποτελούν ιδιαιτέρως πολύτιμα πάγια στοιχεία για την οικονομικά αποδοτική ανάπτυξη ασύρματων δικτύων με καθολική κάλυψη, ιδίως σε εσωτερικούς χώρους.

Σκέψη 137: Η τεράστια αύξηση της ζήτησης ραδιοφάσματος και της ζήτησης από τελικούς χρήστες για ασύρματη ευρυζωνική χωρητικότητα καθιστά αναγκαία την εξεύρεση εναλλακτικών, συμπληρωματικών λύσεων φασματικώς αποδοτικής πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων ασύρματης πρόσβασης χαμηλής ισχύος με μικρή εμβέλεια λειτουργίας, όπως τα RLAN και τα δίκτυα σημείων κυψελωτής πρόσβασης χαμηλής ισχύος και μικρού μεγέθους. Αυτά τα συμπληρωματικά συστήματα ασύρματης πρόσβασης, ιδίως τα δημοσίως προσβάσιμα σημεία πρόσβασης RLAN, αυξάνουν την πρόσβαση στο διαδίκτυο για τους τελικούς χρήστες, καθώς και την αποφόρτωση της κυκλοφορίας στην κινητή τηλεφωνία για τους φορείς εκμετάλλευσης κινητής τηλεφωνίας. Τα RLAN χρησιμοποιούν εναρμονισμένο ραδιοφάσμα χωρίς να απαιτείται μεμονωμένη άδεια ή δικαίωμα χρήσης ραδιοφάσματος. Τα περισσότερα σημεία πρόσβασης RLAN χρησιμοποιούνται μέχρι στιγμής από ιδιώτες χρήστες ως τοπική ασύρματη επέκταση της σταθερής ευρυζωνικής σύνδεσής τους. Οι τελικοί χρήστες,

εντός των ορίων της δικής τους συνδρομής υπηρεσιών διαδικτύου, δεν θα πρέπει να εμποδίζονται να μοιράζονται την πρόσβαση στο RLAN τους με άλλους, ώστε να αυξάνεται ο αριθμός των διαθέσιμων σημείων πρόσβασης, ιδίως σε πυκνοκατοικημένες περιοχές, να μεγιστοποιείται η ασύρματη χωρητικότητα δεδομένων μέσω επαναχρησιμοποίησης του ραδιοφάσματος και να δημιουργούνται οικονομικά αποδοτικές συμπληρωματικές ασύρματες ευρυζωνικές υποδομές προσβάσιμες σε άλλους τελικούς χρήστες. Επομένως, θα πρέπει επίσης να καταργηθούν περιττοί περιορισμοί στην ανάπτυξη και τη διασύνδεση σημείων πρόσβασης RLAN.

Σκέψη 138: Οι δημόσιες αρχές ή οι πάροχοι δημόσιων υπηρεσιών που χρησιμοποιούν RLAN στους χώρους τους για το προσωπικό, τους επισκέπτες ή τους πελάτες τους, για παράδειγμα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ή για πληροφορίες σχετικά με τις δημόσιες μεταφορές ή τη διαχείριση της οδικής κυκλοφορίας, θα μπορούσαν επίσης να παρέχουν πρόσβαση σε τέτοια σημεία πρόσβασης για γενική χρήση από πολίτες, ως επικουρική υπηρεσία σε υπηρεσίες που προσφέρουν στο κοινό στους εν λόγω χώρους, στον βαθμό που αυτό επιτρέπεται από τους κανόνες περί ανταγωνισμού και δημόσιων συμβάσεων. Επιπλέον, ο πάροχος τέτοιας τοπικής πρόσβασης σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών εντός ή πέραν ιδιωτικού ακινήτου ή περιορισμένου δημόσιου χώρου σε μη εμπορική βάση ή ως επικουρική υπηρεσία σε άλλη δραστηριότητα που δεν εξαρτάται από αυτήν την πρόσβαση (όπως τα κομβικά σημεία RLAN που διατίθενται σε πελάτες άλλων εμπορικών δραστηριοτήτων ή στο ευρύ κοινό στην εν λόγω περιοχή) μπορεί να υπόκειται σε συμμόρφωση με γενικές άδειες για δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος, αλλά δεν θα πρέπει να υπόκειται σε όρους ή απαιτήσεις που συνοδεύουν γενικές άδειες οι οποίες ισχύουν για παρόχους δημόσιων δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή σε υποχρεώσεις σχετικά με τους τελικούς χρήστες ή τη διασύνδεση. Ωστόσο, ο πάροχος αυτός θα πρέπει να εξακολουθεί να υπόκειται στους κανόνες περί ευθύνης που καθορίζονται στην οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (34). Αναδύονται περαιτέρω τεχνολογίες, όπως η οπτική ασύρματη επικοινωνία (LiFi), οι οποίες θα συμπληρώνουν τις τρέχουσες ραδιοφασματικές δυνατότητες των RLAN και των σημείων ασύρματης πρόσβασης, ώστε να συμπεριλαμβάνονται σημεία πρόσβασης με βάση την οπτική επικοινωνία ορατού φωτός, και θα οδηγήσουν σε υβριδικά τοπικά δίκτυα που θα επιτρέπουν την οπτική ασύρματη επικοινωνία.

Σκέψη 139: Δεδομένου ότι τα σημεία ασύρματης πρόσβασης χαμηλής ισχύος και μικρής εμβέλειας, όπως φεμτοκυψέλες, πικοκυψέλες, μητροκυψέλλες ή μικροκυψέλλες, μπορούν να είναι πολύ μικρά και να χρησιμοποιούν διακριτικό εξοπλισμό παρόμοιο με των οικιακών δρομολογητών RLAN, που δεν απαιτούν άδειες πέραν των αναγκαίων για τη χρήση του ραδιοφάσματος, και λαμβανομένου υπόψη του θετικού αντικτύπου τέτοιων σημείων πρόσβασης στη χρήση του ραδιοφάσματος και στην ανάπτυξη ασύρματων επικοινωνιών, οποιοσδήποτε περιορισμός στην ανάπτυξή τους θα πρέπει να περιορίζεται στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Ως εκ τούτου, για να διευκολύνουν την ανάπτυξη σημείων ασύρματης πρόσβασης μικρής εμβέλειας και με την επιφύλαξη κάθε ισχύουσας απαίτησης σχετικής με τη διαχείριση του ραδιοφάσματος, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υπάγουν σε επιμέρους άδειες την εγκατάσταση τέτοιων συσκευών σε κτίρια που δεν είναι επισήμως προστατευόμενα ως μέρος συγκεκριμένου περιβάλλοντος ή λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής ή ιστορικής τους αξίας, εκτός αν υπάρχουν λόγοι δημόσιας ασφάλειας. Για τον σκοπό αυτόν, τα χαρακτηριστικά τους, όπως οι μέγιστες διαστάσεις, το βάρος και τα χαρακτηριστικά εκπομπών, θα πρέπει να καθορίζονται σε επίπεδο Ένωσης κατ' αναλογικό τρόπο για την τοπική ανάπτυξη και ώστε να διασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας της δημόσιας υγείας, όπως ορίζεται στη σύσταση 1999/519/ΕΚ. Για τη λειτουργία των σημείων ασύρματης πρόσβασης μικρής εμβέλειας, θα πρέπει να εφαρμόζεται το άρθρο 7 της οδηγίας 2014/53/ΕΕ. Τούτο δεν θίγει τα δικαιώματα ιδιωτικής ιδιοκτησίας που ορίζονται στο ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο. Η διαδικασία για την εξέταση των αιτήσεων έκδοσης αδείας θα πρέπει να εξορθολογισθεί και να μη θίγει τυχόν εμπορικές

συμφωνίες και κάθε συναφής διοικητική επιβάρυνση θα πρέπει να περιορίζεται στα διοικητικά έξοδα που συνδέονται με την επεξεργασία της αίτησης. Η διαδικασία αξιολόγησης του αιτήματος για την έκδοση αδείας θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν λιγότερο χρονοβόρα και να μην υπερβαίνει, κατ' αρχήν, το τετράμηνο.

Σκέψη 259: Ορισμένες από αυτές τις διατάξεις για την προστασία των τελικών χρηστών οι οποίες εκ των προτέρων εφαρμόζονται μόνο στους καταναλωτές, δηλαδή οι διατάξεις για τις πληροφορίες της σύμβασης, τη μέγιστη διάρκεια σύμβασης και τις δέσμες, θα πρέπει να ωφελούν όχι μόνο τους καταναλωτές αλλά επίσης τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, καθώς και τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς όπως ορίζονται στο εθνικό δίκαιο. Η διαπραγματευτική θέση αυτών των κατηγοριών επιχειρήσεων και οργανισμών είναι συγκρίσιμη με αυτή των καταναλωτών και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να απολαύουν το ίδιο επίπεδο προστασίας εκτός αν παραιτηθούν ρητά από τα δικαιώματα αυτά. Οι υποχρεώσεις σχετικά με τις πληροφορίες της σύμβασης στην παρούσα οδηγία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της οδηγίας 2011/83/ΕΕ που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία, θα πρέπει να ισχύουν ανεξάρτητα από το κατά πόσον καταβάλλεται κάποια πληρωμή και από το ποσό της πληρωμής που πρέπει να καταβάλει ο πελάτης. Οι υποχρεώσεις σχετικά με τις πληροφορίες της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που περιέχονται στην οδηγία 2011/83/ΕΕ, θα πρέπει να εφαρμόζονται αυτομάτως στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, τις μικρές επιχειρήσεις και τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, εκτός αν αυτές προτιμούν να διαπραγματευτούν εξατομικευμένους όρους σύμβασης με παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Αντίθετα με τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, τις μικρές επιχειρήσεις και τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις διαθέτουν συνήθως μεγαλύτερη διαπραγματευτική ισχύ και, επομένως, δεν εξαρτώνται από τις ίδιες συμβατικές απαιτήσεις πληροφόρησης όπως οι καταναλωτές. Άλλες διατάξεις, όπως η φορητότητα αριθμού, οι οποίες είναι σημαντικές και για μεγαλύτερες επιχειρήσεις, θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν για όλους τους τελικούς χρήστες. Οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί είναι νομικές οντότητες οι οποίες δεν πραγματοποιούν κέρδη για τους ιδιοκτήτες ή τα μέλη τους. Κατά κανόνα, οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί είναι φιλανθρωπικές οργανώσεις ή άλλου είδους οργανώσεις δημοσίου συμφέροντος. Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη τη συγκρίσιμη κατάσταση, είναι θεμιτό να αντιμετωπίζονται αυτοί οι οργανισμοί στην παρούσα οδηγία με τον ίδιο τρόπο όπως και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις ή οι μικρές επιχειρήσεις, σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα των τελικών χρηστών.

- Κύριο σώμα

Άρθρο 2

Ορισμοί

«ασύρματο τοπικό δίκτυο» ή «RLAN»: το σύστημα ασύρματης πρόσβασης χαμηλής ισχύος, που λειτουργεί σε μικρή εμβέλεια, με χαμηλό κίνδυνο παρεμβολών σε άλλα τέτοια συστήματα που έχουν αναπτυχθεί σε μικρή απόσταση από άλλους χρήστες, χρησιμοποιώντας, σε μη αποκλειστική βάση, εναρμονισμένο ραδιοφάσμα,

Άρθρο 3

Γενικοί στόχοι

4. Προς επίτευξη των στόχων πολιτικής που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και εξειδικεύονται στην παρούσα παράγραφο, οι εθνικές ρυθμιστικές και λοιπές αρμόδιες αρχές, μεταξύ άλλων:

ε) συνυπολογίζουν δεόντως τις ποικίλες συνθήκες όσον αφορά τις υποδομές, τον ανταγωνισμό, την κατάσταση των τελικών χρηστών και ιδίως των καταναλωτών στις διάφορες γεωγραφικές ζώνες του ίδιου κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών υποδομών υπό τη διαχείριση φυσικών προσώπων για μη κερδοσκοπικό σκοπό,

Άρθρο 4

Στρατηγικός σχεδιασμός και συντονισμός της πολιτικής του ραδιοφάσματος

1. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται μεταξύ τους και με την Επιτροπή κατά τον στρατηγικό σχεδιασμό, τον συντονισμό και την εναρμόνιση της χρήσης ραδιοφάσματος στην Ένωση σύμφωνα με τις πολιτικές της Ένωσης για την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Προς τον σκοπό αυτό, λαμβάνουν υπόψη τους, μεταξύ άλλων, την οικονομία, την ασφάλεια, την υγεία, το δημόσιο συμφέρον, την ελευθερία έκφρασης, τις πολιτιστικές, επιστημονικές, κοινωνικές και τεχνικές πτυχές των πολιτικών της Ένωσης, καθώς και τα διάφορα συμφέροντα των κοινοτήτων χρηστών του ραδιοφάσματος, με στόχο τη βελτιστοποίηση της χρήσης του ραδιοφάσματος και την αποφυγή επιβλαβών παρεμβολών.

Άρθρο 56

Πρόσβαση σε ασύρματα τοπικά δίκτυα

1. Οι αρμόδιες αρχές επιτρέπουν την παροχή πρόσβασης μέσω RLAN σε δημόσιο δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και τη χρήση του εναρμονισμένου ραδιοφάσματος για την εν λόγω παροχή, μόνο με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων όρων για τη γενική άδεια που αφορούν τη χρήση ραδιοφάσματος όπως αναφέρεται στο άρθρο 46 παράγραφος 1.

Όταν η εν λόγω παροχή δεν αποτελεί μέρος οικονομικής δραστηριότητας ή είναι βοηθητική για οικονομική δραστηριότητα ή δημόσια υπηρεσία η οποία δεν εξαρτάται από τη μεταφορά σημάτων στα δίκτυα αυτά, οποιαδήποτε επιχείρηση, δημόσια αρχή ή οποιοσδήποτε τελικός χρήστης που παρέχει την εν λόγω πρόσβαση δεν υπόκειται σε καμία γενική άδεια για την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σύμφωνα με το άρθρο 12, σε υποχρεώσεις όσον αφορά τα δικαιώματα των τελικών χρηστών σύμφωνα με το μέρος III τίτλος II ούτε σε υποχρεώσεις διασύνδεσης των δικτύων τους σύμφωνα με το άρθρο 61 παράγραφος 1.

2. Ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 12 της οδηγίας 2000/31/EK.

3. Οι αρμόδιες αρχές δεν εμποδίζουν τους παρόχους δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να επιτρέπουν την πρόσβαση στα δίκτυά τους για το κοινό, μέσω RLAN, τα οποία είναι δυνατό να είναι εγκατεστημένα σε χώρους τελικού χρήστη, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τους εφαρμοστέους όρους γενικής άδειας και της συναίνεσης του τελικού χρήστη κατόπιν ενημέρωσης.

4. Σύμφωνα ιδίως με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/2120, οι αρμόδιες αρχές εξασφαλίζουν ότι οι πάροχοι δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό

υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν περιορίζουν μονομερώς ούτε εμποδίζουν τους τελικούς χρήστες:

α) να έχουν πρόσβαση σε RLAN της επιλογής τους, τα οποία παρέχονται από τρίτους ή

β) να επιτρέπουν αμοιβαία ή, γενικότερα, την πρόσβαση στα δίκτυα των εν λόγω παρόχων από άλλους τελικούς χρήστες μέσω RLAN, καθώς και βάσει πρωτοβουλιών τρίτων που συνενώνονται και καθιστούν διαθέσιμα στο κοινό τα RLAN διαφορετικών τελικών χρηστών.

5. Οι αρμόδιες αρχές δεν περιορίζουν ούτε εμποδίζουν τους τελικούς χρήστες να επιτρέπουν την πρόσβαση, αμοιβαία ή άλλως, στα RLAN τους από άλλους τελικούς χρήστες, καθώς και βάσει πρωτοβουλιών τρίτων που συνενώνονται και καθιστούν τα RLAN διαφόρων τελικών χρηστών διαθέσιμα στο κοινό.

6. Οι αρμόδιες αρχές δεν περιορίζουν αδικαιολόγητα την παροχή πρόσβασης σε RLAN στο κοινό:

α) από φορείς του δημόσιου τομέα ή σε δημόσιους χώρους πλησίον των χώρων στους οποίους στεγάζονται οι εν λόγω φορείς του δημόσιου τομέα, εφόσον η παροχή αυτή είναι βοηθητική για τις δημόσιες υπηρεσίες που παρέχονται στους εν λόγω χώρους,

β) από πρωτοβουλίες μη κυβερνητικών οργανώσεων ή φορέων του δημόσιου τομέα που συνενώνονται και καθιστούν αμοιβαία ή γενικότερα διαθέσιμη την πρόσβαση στα RLAN διαφόρων τελικών χρηστών, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των RLAN στα οποία παρέχεται δημόσια πρόσβαση σύμφωνα με το στοιχείο α).